

Atrakcje turystyczne Gmin Partnerskich

Jeżów Sudecki

Paseky nad Jizerou

Vierkirchen

Jeżów Sudecki

Paseky nad Jizerou

Vierkirchen

Jeżów Sudecki

Gmina Jeżów Sudecki położona jest w powiecie jeleniogórskim na części Pogórza Izerskiego i zachodnich wzniesieniach Gór Kaczawskich, zamykających od północy Kotlinę Jeleniogórską. Jednocześnie leży w najpiękniejszej części Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Gminę tworzy kilka starych, niezwykle malowniczo położonych osad o typowej dla tej części Sudetów łańcuchowej zabudowie. Według zachowanych zapisów historycznych początkowy rozwój wsi szczególnie Dziwiszowa, Czernicy i Jeżowa Sudeckiego związany był z intensywnym poszukiwaniem na tych terenach złota i srebra. Po wojnie trzydziestoletniej (1618 – 1648) wydobywanie rud uległo załamaniu. Jednym z najcenniejszych zabytków Gminy jest gotycki dwór obronny z XIV w. wzniesiony nad Bobrem w Siedlęcinie, zwany Wieżą Książęcą. W Jeżowie Sudeckim (ul. Długa 135) warto odwiedzić najstarszy drewniany budynek na Dolnym Śląsku, tzw. „Dom Gwarków”. Wybudowano go w 1601 roku jako karczmę dla górników okolicznych kopalni srebra i złota. Godnymi zwiedzenia są także: pałac w Czernicy, renesansowy zespół pałacowy – parkowy z XVI w. w Dziwiszowie, średniowieczne grodzisko w Płoszczyźnie oraz jeden z największych i najcenniejszych w regionie zespołów budownictwa ludowego w Chrośnicy, a także zabytkowe kościoły w Jeżowie Sudeckim, Czernicy, Chrośnicy, Siedlęcinie i Dziwiszowie z jednospokowym zegarem z 1800 roku.

Zbocza Góry Szybowcowej w Jeżowie Sudeckim to wymarzone miejsce dla lotniarzy, paralotniarzy i miłośników modeli latających. Płaski szczyt Góry Szybowcowej (Szybowiska) umożliwia spędzenie wolnego czasu z rodziną i daje możliwość podziwiania wspaniałej panoramy Kotliny Jeleniogórskiej z pięknym pasmem Karkonoszy i Rudaw Janowickich.

Na turystów szukających aktywnego wypoczynku czekają ponadto liczne trasy rowerowe i oznakowane szlaki turystyczne. Zimą natomiast zapraszamy do Dziwiszowa na narty i sanki. Na malowniczo położonej tyśce Górze, na oświetlonym i sztucznie doświetlanym stoku do dyspozycji narciarzy są wyciągi, trasy zjazdowe, wypożyczalnia sprzętu i ski serwis.

Wiele imprez plenerowych organizowanych na terenie Gminy Jeżów Sudecki w kapitalny sposób rozśławia imię Jeżowa Sudeckiego i okolicy, a w większości skupia pasjonatów różnych dziedzin, np.: lotnictwa, modelarstwa, sportów motorowych, kajakarstwa, wędkarstwa, miłośników rowerów oraz marszów na orientację.

Obec Jeżów Sudecki leży w Jelenohorském okrese na části Jizerského předhůří a západních kopců Kaczawskie Hory, které na severu uzavírají Jelenohorskou kotlinu. Leží také v nejkrásnější části Chráněné krajinné oblasti Udolí Bobru. Obci tvoří několik starých mimořádně malebně situovaných osad s řetězovou zástavbou, která je pro tento region typická. Podle dochovaných historických zmínek původní rozvoj vesnic, zejména Dziwiszów, Czernica a Jeżów Sudecki, souvisel s intenzivním hledáním zlata a stříbra. Po třicetileté válce (1618–1648) těžba rud zaznamenala propad. K nejvýznamnějším památkám v obci patří gotická obranná věž z 14. století, postavená nad Bobrem ve vesnici Siedlęcín, které se říká Knížecí věž. V Jeżów Sudecki (ul. Długa 135) za návštěvu stojí nejstarší dřevěný dům v Dolním Slezsku, tzv. „Dom Gwarków” (Dům horníků). Byl postaven roku 1601 jako hospoda pro horníky z okolních stříbrných a zlatých dolů. Dalšími pozoruhodnostmi jsou: zámek v Czernica, renesanční zámek s parkem z 16. století v Dziwiszów, středověké hradiště v Płoszczyzna a jeden z největších a v regionu nejvýznamnějších souborů lidového stavitelství v Chrośnica, a také historické kostely v Jeżów Sudecki, Czernica, Chrośnica, Siedlęcín a Dziwiszów s jednoručičkovými hodinami z roku 1800.

Svahy hory Szybowcowa v Jeżów Sudecki jsou vnsným místem pro paraglidy, milovníky bezmotorového létání a létajících modelů. Plochy vrchol Góra Szybowcowa (letišti pro kluzáky) poskytuje skvělé možnosti

volnočasových aktivit s rodinou, kde je možné obdivovat krásné panorama Jelenohorské kotliny s krásným pásmem Krkonoš a Janovických Rudav.

Pro nadšence aktivního odpočinku jsou zde připraveny četné cyklotrasy a označené pěší stezky. Kdežto zimní nabídku lyžování a sáňkování najdete v části Dziwiszów. Na malebně situované tysi Góra, na osvětleném a umělé zasněžovaném svahu mohou lyžaři využívat vleky a sjezdovky, k dispozici je i půjčovna lyžařského vybavení a skiservis.

Rada venkovních akcí pořádaných na území obce Jeżów Sudecki dokonale propaguje jméno Jeżów Sudecki a okolí a zpravidla láká nadšence mnoha oborů, např. letectví, modelářství, motorových sportů, kajakářství, rybaření, cyklistiky a orientačních běhů.

Die Gemeinde Jeżów Sudecki liegt im Landkreis Jelenia Góra, im Iservorgebirge und teils an den westlichen Hängen des Bober-Katzbach-Gebirges, das das Hirschberger Tal im Norden schließt. Zugleich liegt sie im schönsten Teil des Landschaftsparks des Bobertals. Die Gemeinde bilden einige alte, sehr malerisch gelegene Siedlungen mit der für Sudeten typischen Waldhufendörfchenbauung. Nach erhaltenen historischen Überlieferungen waren die Ursprünge der Dörfer, vor allem Dziwiszów, Czernica und Jeżów Sudecki, mit einer intensiven Suche nach Gold und Silber verbunden. Nach dem Dreißigjährigen Krieg (1618–1648) brach die Erzbeförderung zusammen. Eines der wertvollsten Denkmäler der Gemeinde ist das gotische Wehrschloss aus dem 14. Jh. am Bober in Siedlęcín, das Herzogtum genannt wird. In Jeżów Sudecki (ul. Długa 135) ist das älteste Holzgebäude in Niederschlesien, sog. „Bergknappenschenke“ eines Beuschs wert. Es wurde 1601 als Wirtshaus für Bergleute der benachbarten Silber- und Goldminen errichtet. Sehenswert sind auch das Schloss in Czernica, die Park- und Schlossanlage im Renaissancestil aus dem 16. Jh. in Dziwiszów, die mittelalterliche Burg in Płoszczyzna, eine der in der Region größten und wertvollsten Anlagen der Volksbauweise in Chrośnica, sowie alte Kirchen in Jeżów Sudecki, Czernica, Chrośnica, Siedlęcín und Dziwiszów, die letztere mit einer Einzeigeruhr von 1800.

Die Hänge des Schieferbergs in Jeżów Sudecki sind ein Paradies für Fans von Segelflugzeugen, Gleitschirmen und Flugzeugmodellen. Der flache Gipfel des Bergs ermöglicht es, die Freizeit mit der Familie bei Bewunderung des Panoramas des Hirschberger Tals mit den Gebirgszügen des Riesengebirges und des Landeshuter Kamms im Hintergrund gemächlich zu verbringen.

Auf aktive Touristen warten auch zahlreiche markierte Wander- und Radwege. Im Winter laden wir nach Dziwiszów ein, Ski und Schlitten zu fahren. An der malerischen Blücherhöhe befindet sich eine beleuchtete und künstlich beschnittene Skipiste mit Liften, einer Skiausleihe und dem Skiservice.

Zahlreiche Open-Air-Veranstaltungen tragen dazu bei, dass die Gemeinde Jeżów Sudecki und ihre Umgebung immer berühmter werden. Der Name hat eine besondere Bedeutung für Fans von Flug- und Motorsportarten, Flugzeugmodellen, Kanoos, Angeln, Radfahren und Orientierungsmärschen.

Paseky nad Jizerou

Gmina Paseky nad Jizerou położona jest na skraju zachodniej części Karkonoszy. Założona została prawdopodobnie już w XVI wieku. Najstarsze wzmianki sięgają 1654 roku. Najprawdopodobniej w tamtych czasach w najstarszej części gminy, zwanej Makov, funkcjonowały huty szkła, natomiast w Havírníe, gdzie widoczne są pozostałości kopalni, wydobywano zgodnie z tradycją ludową srebro. Las ustępował w kierunku gór, powstawały nowe poręby z chatami, pojawiły się warsztaty tkackie. Największą liczbę mieszkańców Paseky zanotowały w 1869 roku, kiedy to w 212 domach mieszkało 1710 osób. Pomimo tego, że Paseky były zawsze gminą czeską, w okresie II wojny światowej znajdowały się pod okupacją. Po zakończeniu wojny nastąpiło znaczne wyludnienie.

Gmina składa się z trzech miejscowości: Makov, Hořensko (Paseky Górne) i Havírna. Makov – najniżej położona część gminy – zaczyna się przy rzece Izerze, gdzie znajduje się zakład papierniczy, restauracja i sklep. Z cmentarza, gdzie stoi pomnik nauczyciela, pisarza ludowego i lutnika Věnceslava Metelky, rozpościera się piękny widok na Rokytnicę i panoramę zachodnich Karkonoszy. Pomnik pamiątkowy „Patriotów z zakątką” znajdujący się w budynku byłej parafii poświęcony jest V. Metelce, K. V. Raisovi i życiu miejscowej ludności. Oddzielną ekspozycję stanowi karkonoska szkoła lutnicza. Hořensko – to część, która wznosi się stromo na północ do najwyższych zabudowań, które nazywane są Na Vystrkově. Domy są malowniczo porozmieszczane po zboczach, tylko wyjątkowo tworzą mniejsze skupiska, które noszą nazwy Pasička, Ve Skalí, Na Vršku, Za Vrškem, Vystrkov. Z miejsca nazwanego U Spálené hájenky (Przy spalonej leśniczówce) rozpościerają się przepiękne widoki na karkonoskie szczyty wraz ze Śnieżką. Zbocza Hořenska są rajem dla narciarzy zjazdowych: pięć wyciągów narciarskich, wiele możliwości wyboru terenów zjazdowych – łąki do nauki jazdy, trasy zjazdowe o średnim stopniu trudności. Od górnej stacji wyciągu narciarskiego mogą udać się po trasach biegowych do Bílé Skále (Białej Skály) i wieży widokowej Štěpánka, gdzie wynagrodzeni zostaną przepięknymi widokami na szczyty Karkonoszy i Gór Izerskich. Havírna – to typowa osada górská, która rozpościera się na stromym, pokrytym łąkami zboczu pomiędzy Mechovicą i Hromovką. Przyroda w wielu miejscach dziewicza, bogata w rzadkie okazy kwiatów.

Obec Paseky nad Jizerou leží na okraji západní oblasti Krkonoše. Byla založena patrně již v 16. století. Nejstarší záznam je až z roku 1654. Je pravděpodobné, že v této době byly v nejstarší části obce zvané Makov skelné hutě, zatímco v Havírníe, kde jsou patrně zbytky dolů, se podle lidové tradice dobývalo stříbro. Les směřem do hor ustupoval, vznikaly nové paseky s chalupami, objevily se tkalcovské stavy. Největšího počtu obyvatel dosáhly Paseky v r. 1869, kdy ve 212 popisných číslech žilo 1710 obyvatel. Přestože Paseky byla vždy česká obec, za 2. světové války byla okupována. Po skončení války došlo k velkému vylidnění. V současné době mají Paseky 250 stálých obyvatel.

Obec se dělí na tři části: Makov, Hořensko (Hoření Paseky) a Havírna. Makov – nejnižší položená část obce – začíná u Jizery, kde se nachází firma na zpracování a výrobu papíru. Ze hřbitova, kde je pomník kantora, písmáka a houslaře Věnceslava Metelky, je hezký výhled na Rokytnici nad Jizerou a panoráma Západních Krkonoš. Památník zapadlých vlastenců v budově bývalé fary je věnován Věnceslavu Metelkovi, K. V. Raisovi a životu zdejšího lidu. Samostatnou expozici tvoří Krkonošská houslařská škola děti potěší pohyblivý betlém. Památník je součástí Krkonošského muzea Správy Krkonošského národního parku. Hořensko – je část, která stoupá prudce na sever k nejvýše položeným obydlím, kde se říká „Na Vystrkově“. Malebné domky jsou rozsety po stráních, jen výjimečně tvoří menší skupinky, které mají názvy jako Pasička, Ve Skalí, Na Vršku, Za Vrškem, Vystrkov. Z místa U Spálené hájenky je hezký výhled na krkonošské hřebeny se Sněžkou. Stráně Hořenska skýtají ráj lyžařům sjezdářům. Pět lyžařských vleků, možnost bohatého výběru terénů - cvičné louky, sjezdové tratě střední obtížnosti. Od horní stanice vleků se mohou běžkaři vydat po tratích k Bílé skále a rozhledné Štěpánka a jsou odměněni krásnými výhledy na hřebeny Krkonoš i Jizerských hor. Havírna je typická horská osada, která se rozprostírá ve strmém lučinatém svahu mezi Mechovicí a Hromovkou. Příroda je v mnoha místech zcela panenská. Vyskytuje se vzácná květena.

Die Gemeinde Paseky nad Jizerou ist am Rande des westlichen Teils von Karkonosze (Riesengebirge) gelegen. Ihre Wurzeln stammen wahrscheinlich aus dem 16. Jahrhundert. Die älteste Erwähnung stammt jedoch erst aus dem Jahre 1654. Aus dieser Zeit stammen in dem ältesten Stadtteil Makov die Glashütten, und in dem Stadtteil unter der Bezeichnung Havírna, in dem die Überreste des Bergwerkes zu finden sind, fand, der Tradition nach, ein Abbau von Silber statt. Die Wälder wurden allmählich gefällt, es entstanden neue Kahlschläge, in denen Siedlungen errichtet wurden, es erschienen die Webstühle. Die größte Anzahl der Bewohner in Paseky wurde im Jahre 1869 verzeichnet, als in 212 Häusern 1710 Personen wohnten.

Die Gemeinde ist in drei Viertel eingeteilt: Makov, Hořensko (Hoření Paseky) und Havírna. Makov – der am niedrigsten gelegene Teil der Gemeinde. Er beginnt an der Izer [Iser]. Auf dem Friedhof mit dem Denkmal des Lehrers, Gelehrten und Geigenbauers Věnceslav Metelky ist eine schöne Aussicht auf Rokytnica und auf das Panorama des westlichen Riesengebirges zu bewundern. Hořensko – ist ein Stadtteil, der sich auf steilem Berghang befindet und sich in Richtung Norden bis zu den am höchsten gelegenen Gebäuden erstreckt, die als „Na Vystrkově“ bezeichnet werden. Malerische Hütten wurden auf Berghängen errichtet und bilden ausnahmsweise kleinere Siedlungen, die als Pasička, Ve Skalí, Na Vršku, Za Vrškem, Vystrkov bezeichnet werden. Auf dem Platz, der als Spálená hájenka (Verbrannte Försterei) bezeichnet wird, erstreckt sich eine wunderschöne Aussicht auf Spitzen des Riesengebirges und auf die Śnieżka (Schneekoppe). Die Berghänge von Hořenska sind ein Paradies für Skifahrer. Fünf Skilifte, mehrere Langlauftrassen – Berghänge zum Trainieren - Skibahnen mit mittlerem Schwierigkeitsgrad. Von der oberen Station der Skilifte führen die Routen für Skilanglauf nach Bílé Skála (Weißer Stein) und zum Aussichtsturm Štěpánka, von denen sich wunderschöne Aussichten auf die Gipfel des Riesengebirges und des Góry Izerskie (Isergebirge) erstrecken. Havírna ist eine typische Bergsiedlung, die auf dem Berghang in Umgebung von Wiesen zwischen Mechovica und Hromovka gelegen ist. Die Umwelt ist hier an mehreren Stellen unberührt. Es wachsen hier seltene Pflanzen.

Vierkirchen

Gmina Vierkirchen położona jest w okręgu Niederschlesische Oberlausitz, 25 km na zachód od Görlitz. Gmina, którą tworzy 10 miejscowości, graniczy z parkiem Ochrony Krajobrazu Königshainer Berge. Dzięki połączeniu z autostradą A4 infrastruktura Vierkirchen jest dobrze rozwinięta. Historycznie Gmina przyporządkowana była do Śląska. Przed zasiedleniem przez Niemców w XIII wieku żyły na tym terenie od XI w. rody słowiańskie. Niemymi świadkami słowiańskiego zasiedlenia są m.in. pierścienie wałów w Melaune, jak również pierwotna forma zamku na wodzie w Döbschütz.

Krajobraz gminy w dużej mierze jest pagórkowaty, częściowo zalesiony, z licznymi terenami podmokłymi. Turyści korzystają z pełnego wdzięku krajobrazu podczas pieszych wędrówek lub wycieczek rowerowych. Idylliczny krajobraz tworzą małe uliczki ze starymi domami z muru pruskiego w Melaune, szlaki turystyczne wiodące przez most Huh i obok zamku na wodzie Döbschütz, aż do Góry Zamkowej i lodowiska w Melaune.

W Arnsdorf roztaczają się wspaniałe widoki na kamienny most i krajobraz górski. Wyznaczonymi trasami górkami można dotrzeć do starego kościoła ewangelickiego, wiejskiego kina oraz kamieniołomów granitu. Szlak św. Jakuba z Görlitz do Erfurtu wiedzie przez piękne krajobrazowo tereny gminy. W Arnsdorf, Melaune i Buchholz można zatrzymać się na nocleg i zregenerować siły. Miejscowość Buchholz cechuje piękny krajobraz jezior i zespół parkowy z kamienną ławą wokół pałacu.

Warto odwiedzić Gminę Vierkirchen, w której znajdują się zabytkowe kościoły i dobrze zachowane budownictwo ludowe.

Obec Vierkirchen leży w regionu Niederschlesische Oberlausitz, 25 km západně od Görlitz. Obec má 10 částí a hraničí s Chráněnou krajinnou oblastí Königshainer Berge. Díky napojení na dálnici A4 má Vierkirchen kvalitní infrastrukturu. Historicky toto místo patřilo ke Slezsku. Před osídlením Němci ve 13. století na tomto území žily od 11. století slovanské rody. Němými svědky slovanského osídlení jsou mj. prstenec hradeb v Melaune a původní forma vodního hradu v Döbschütz.

Krajina obce je většinou kopcovitá, částečně zalesněná, s četnými podmáčenými plochami. Turisté rádi využívají krásnou krajinu k pěším toulkám nebo cyklovýletům. Idylickou krajinu tvoří malé uličky se starými hrázděnými domy v Melaune, turistické stezky vedoucí přes most Huh a kolem vodního hradu Döbschütz až k Zamkowa Góra a ledové ploše v Melaune.

V Arnsdorf se naskýtají krásné výhledy na kamenný most a horskou krajinu. Označenými horskými trasami dojdete ke starému evangelickému kostelu, venkovskému kinu a žulovým lomům. Svatojakubská stezka z Görlitz do Erfurt vede malebnými částmi obce. Arnsdorf, Melaune a Buchholz nabízí ubytování a odpočinek. Vesnice Buchholz se vyjímá krásnou krajinou jezer a parkem s kamennou lávkou kolem zámku.

Za návštěvu stojí část Vierkirchen s historickými kostely a dobře dochovanými lidovými stavbami.

Die Gemeinde Vierkirchen liegt in der Niederschlesischen Oberlausitz, 25 km westlich von Görlitz. Die Gemeinde bilden zehn Ortschaften, sie grenzt an den Landschaftsschutzgebiet Königshainer Berge. Dank der Anbindung an die Autobahn A4 ist die Infrastruktur von Vierkirchen gut entwickelt. Historisch gesehen gehörte die Gemeinde Schlesien. Vor der Besiedlung der Gebiete durch Deutsche im 13. Jh. lebten hier seit dem 11. Jh. slawische Stämme. Schweigende Zeugen der slawischen Besiedlung sind u.a. ein Wallring in Melaune, als auch die ursprüngliche Form des Wasserschlosses in Döbschütz.

Die Landschaft der Gemeinde ist in großem Maße hügelig, teilweise bewaldet, mit zahlreichen Sümpfen. Die Touristen können die Anmut der Landschaft während Wanderungen und Radausflügen wahrnehmen. Die idyllische Landschaft bilden kleine Gässchen zwischen alten Fachwerkhäusern in Melaune, sowie touristische Routen über die Brücke Huh und neben dem Wasserschloss Döbschütz, bis hin zum Burgberg und dem Eisstadion in Melaune.

In Arnsdorf kann man wunderbare Aussichten auf die Steinbrücke und die Berglandschaft bewundern. Markierte Bergrouen entlang kann man die alte evangelische Kirche, das Dorfkino oder den Granitsteinbruch erreichen. Der Jakobsweg von Görlitz nach Erfurt führt über landschaftlich wertvolle Gebiete der Gemeinde. In Arnsdorf, Melaune und Buchholz kann man übernachten und sich stärken. Der Ort Buchholz zeichnet sich durch eine schöne Landschaft mit Seen und einer Parkanlage mit einer Steinbank um das Schloss aus.

Die Gemeinde Vierkirchen mit alten Kirchen und gut erhaltenen Beispielen der Volksbauweise ist zweifellos eines Besuchs wert.

Chrośnica

Chrośnica jest bez wątpienia jedną z najładniejszych miejscowości w okolicy. Malowniczo położona pomiędzy jednymi z najwyższych kulminacji Gór Kaczawskich - Łysej Góry i Okola - jest idealnym miejscem dla wszystkich szukających odpoczynku. Rozsiane wzdłuż Chrośnickiego Potoku zabudowania wioski to przede wszystkim typowe domy sudeckie, niemal wcinające się w zbocza otaczających gór. To właśnie tutaj swoje miejsce na ziemi znaleźli ludzie, którzy w całym regionie poprzez własne dzieła sławią Chrośnicę. Sama osada historycznie sięga XIII wieku. Schowana w górach stanowiła przez wiele lat azyl dla wielu uciekinierów, którzy w wyniku prześladowań religijnych musieli opuścić swoje domostwa i uciekać w trudno dostępne rejony. Tam w zaciśku sprawowali swoje obrządkі, a śladami ich pobytu do dnia dzisiejszego są nazwy grup skalnych w okolicy, np. Kazalnica czy Czarcia Ambona. Widziany już z daleka hełm wieży kościoła to główny wyróżnik w panoramie okolicy i najważniejszy punkt spotkań mieszkańców. To właśnie przy tutejszym kościele znajduje się największe skupisko krzyży pojednania w okolicy. W kościelnym murze i jego otoczeniu oraz na kościele znajduje się ich aż pięć. Trudno w to uwierzyć, że w tak małej i wydawać by się mogło od zawsze spokojnej miejscowości, doszło do tylu tajemniczych wydarzeń. Na pewno trzeba się tu wybrać i samemu sprawdzić, czy coś zostało z zaklętych w kamienne krzyże mrocznych dziejów starej Chrośnicy.

Chrośnica je bezpochyby jednou z nejkrásnějších vsí v okolí. S malebnou polohou mezi jedněmi z nejvyšších vrcholů Góry Kaczawskie - Łysa Góra a Okole - je to ideální místo pro všechny, kdo hledají odpočinek. Zástavbu vesničky rozestou podél Chrośnický Potok představují především typické sudetské domy, které se takřka zařezávají do svahů obklopujících hor. Právě zde našli své místo na zemi lidé, kteří svými díly oslavují Chrośnica po celém regionu. Počátky samotné osady historicky sahají do 13. století. Ukrytá v horách, představovala po dlouhá léta azyl pro mnoho utečenců, kteří kvůli náboženskému pronásledování museli opustit své domovy a utéct do těžko přístupných oblastí. Tam klidu vykonávali své obřady a stopami jejich pobytu jsou do dnešního dne jména skalních skupin v okolí, např. Kazatelnice (Kazalnica) či Čertovská kazatelna (Czarcia Ambona). Již z dálky můžeme spatřit kopuli kostelní věže, která je výrazným bodem okolního panoráma a hlavním místem setkání obyvatel. Právě u tohoto kostela se nachází největší soubor smírčích křížů v okolí. V kostelní zdi a v její blízkosti i na samotném kostele se jich nachází dokonce pět. Těžko uvěřit, že v tak malé a - jak by se mohlo zdát - odjakživa klidné vsi došlo k tolika tajemným událostem. Rozhodně je třeba se sem vydat a přesvědčit se, zda něco zbylo z temných dějin staré Chrośnica zaklętych do kamenných křížů.

Chrośnica (dt. Ludwigsdorf) ist ohne Zweifel einer der schönsten Orte in der Umgebung. Er liegt direkt zwischen den höchsten Erhebungen des Katschbachtalgebirges - Łysa Góra und der Bergspitze Okole und gilt als idealer Platz, um die Ruhe zu genießen. Die verstreuten Gebäude sind typische Sudetenhäuser, die sich entlang des Ludwigsdorfer-Baches erstrecken und vollständig von den Hängen der umliegenden Berge umgeben sind. Diesen Ort haben sich Menschen zum Leben ausgesucht, deren Werke ihn berühmt gemacht haben. Die historische Siedlung stammt aus dem 13. Jahrhundert. Da sie versteckt in den Bergen liegt, war sie viele Jahre lang ein Zufluchtsort für viele Flüchtlinge, die aufgrund religiöser Verfolgung ihre Häuser verlassen und an schwer erreichbare Orte fliehen mussten. Hier haben sie in der Abgeschiedenheit ihre Rituale ausgeübt und die Spuren ihres Aufenthaltes sind bis heute in den Namen der Fel-sengruppen erhalten, z.B. Hainberghöhe und Teufelsfels. Die Turmspitze der Kirche ist das Hauptmerkmal des Panoramas der Umgebung und wichtigster Treffpunkt der Einwohner. An genau dieser Kirche ist die größte Ansammlung von Versöhnungskreuzen in dieser Gegend. In und um die Kirchenmauer herum und auf der Kirche sind es fünf Kreuze. Es ist schwer zu glauben, dass es an einem so kleinen und, man würde meinen, schon immer friedlichen Ort, so viele mysteriöse Ereignisse gab. Sie müssen selbst herkommen und herausfinden, ob noch etwas von der düsteren Geschichte des alten Ludwigsdorfes, die in den verfluchten Steinkreuzen eingemeißelt ist, übrig geblieben ist.

Czernica

 Jest takie miejsce na ziemi, gdzie czas płynie tak wolno, jak wolno płynie Chrośnicki Potok (Lipka), leżący w samym sercu Gór Kaczawskich. To właśnie na brzegach tej małej rzeczki „przycupnęła” już w początkach średniowiecza Czernica. Ta urokliwa miejscowość należy do najstarszych wsi Gór Kaczawskich. Pierwsze informacje dotyczące osady pochodzą z dokumentu fundacyjnego kościoła św. Michała Archanioła z 1273 roku. Gotycki kościół stoi w Czernicy do dnia dzisiejszego i stanowi jedną z ważniejszych atrakcji w regionie. Przez długie lata miejscowość była w posiadaniu najznamienitszych rodów szlacheckich, co zaowocowało kilkoma ważnymi obiektami w wiosce. Najważniejszym jest eklektyczny pałac – obecnie własność prywatna – pamiętający jeszcze czasy renesansu. W 1552 roku urodził się w nim jeden z największych przedstawicieli rodu Schaffgotschów – Christoph, do którego należała większość Kotliny Jeleniogórskiej, Karkonoszy i Gór Iżerskich. Tuż przy pałacu znajduje się kościół parafialny, a naprzeciwko niego ostatni ślad po dawnym kościele ewangelickim – dzwonnica. W murze kościelnym znajduje się jeden z czterech krzyży pojednania w Czernicy. Podobno ustawiono go na pamiątkę bratobójczego pojedynku. Jedyne w swoim rodzaju kamienny krzyż z rytym pistoletu (bandolet z zamkiem kołowo - krzosewym z XVII wieku) odnajdziemy w dolnej części wsi, w pobliżu drogi do Nielestna.

 Existuje takové místo na zemi, kde čas plyne tak pomalu, jak pomalu plyne ležící v samém srdci Kačavských hor Chrośnicki Potok (Lipka). Právě na březích této malé říčky si již na počátku středověku „přičapla” Czernica. Tato půvabná obec patří k nejstarším vsím Kačavských hor. První informace o osadě pocházejí ze zakládací listiny kostela sv. Michała Archanděla z roku 1273. Gotický kostel stojí v Czernica dodnes a představuje jednu z důležitějších atrakcí v regionu. Dlouhá léta byla obec ve vlastnictví nejvýznamnějších šlechtických rodů, což přineslo plody v podobě několika důležitých objektů ve vesničce. Nejdůležitějším z nich je eklektický palác, nyní v soukromém vlastnictví, který pamatuje ještě období renesance. V roce 1552 se v něm narodil jeden z největších představitelů rodu Schaffgotschů - Christoph, jemuž patřila většina Jelenohorské kotliny, Krkonoš a Jizerských hor. Hned vedle paláce se nachází farní kostel a naproti němu poslední stopa po dávném evangelickém kostele - zvonice. V kostelní zdi se nachází jeden ze čtyř smířčích křížů v Czernica. Prý tu byl postaven na památku bratrovražedného souboru. Svého druhu jediný kamenný kříž s vrytou střílnou zbraní (mušketa s kruhové křesadlovým rámkem ze 17. století) nalezneme v dolní části vsi poblíž silnice na Nielestno.

 Es gibt einen Ort auf Erden, wo die Zeit so langsam vergeht, wie der, sich im Mittelpunkt des Katzbachgebirges befindende, Langenauer Bach (Lipka), fließt. Es war am Rande dieses kleinen Baches, wo sich bereits Anfang des Mittelalters Czernica (dt. Langenau), „hingehockt hat“. Dieser idyllische Ort zählt zu den ältesten Dörfern im Katzbachgebirge. Die ersten Informationen über die Siedlung kommen von dem Stiftungsdokument der Erzen-gel-Michael-Kirche aus dem Jahre 1273. Die gotische Kirche steht bis heute noch in Czernica und ist eine der Hauptattraktionen in der Region. Das Dorf war über viele Jahre in Besitz der bekanntesten Adelsfamilien, was die Errichtung von mehreren wichtigen Gebäuden im Dorf mit sich gebracht hat. Das Wichtigste ist das Schloss - derzeit in Privateigentum - das noch Zeiten der Renaissance kennt. Im Jahr 1552 wurde dort einer der größten Vertreter der Familie Schaffgotsch geboren - Christoph, dem fast das ganze Hirschberger Tal, das Riesengebirge und das Isergebirge gehörte. In der Nähe des Schlosses befindet sich die Pfarrkirche und gegenüber von ihr ist die letzte Spur der alten evangelischen Kirche - ein Glockenturm. In der Kirchenwand befindet sich eines der vier Versöhnungskreuze in Czernica. Angeblich wurde es dort hingestellt, um einem tödlichen Duell zwischen Brüdern zu gedenken. Das einzigartige Steinkreuz mit der Gravierung einer Pistole (Waffengürtel mit einem Radschloss aus dem 17. Jahrhundert) befindet sich im unteren Teil des Dorfes in der Nähe der Straße nach Nielestno.

Dziwiszów

W dawnych czasach Dziwiszów słynął z wydobywania złota. Do dnia dzisiejszego świadczą o tym liczne ślady górnicze z minionych epok w postaci jam i zagłębień, które możemy odnaleźć w najbliższej okolicy. Nawet przepływający przez wieś potok nosi nazwę Złotucha. Pierwsze potwierdzone informacje o górnikach szukających w tym rejonie złota pochodzą z XIV wieku. W księgach kościelnych pojawia się wówczas informacja dotycząca fundacji kościoła św. Wawrzyńca – patrona, m.in. górników i poszukiwaczy minerałów. W czasach nowożytnych wydobywanie złota przestało być opłacalne i zaprzestano jego pozyskiwania.

Dalszy rozwój Dziwiszów zawdzięcza położeniu przy głównym szlaku handlowym pomiędzy Jelenią Górą a Legnicą oraz pracom górniczym przy wydobywaniu rud żelaza, ołowiu i miedzi. Dzisiaj wioska stanowi popularny cel wycieczek mieszkańców pobliskiej Jeleniej Góry. Szczególnymi względami cieszy się wzniesienie Łysa Góra, z której przy dobrej pogodzie rozpościera się jedna z ładniejszych panoram na całe pasmo Krkonošy, Rudaw Janowickich oraz Pogórza Kaczawskiego. Zimą na Łysą Górę ściągają amatorzy białego szaleństwa, by zszusować po zboczach góry na bardzo dobrze przygotowanych trasach narciarskich.

V dávných dobách Dziwiszów proslul těžbou zlata. Do dnešního dne o tom svědčí četné stopy po hornictví z minulých epok v podobě jam a prohlubní, které můžeme nalézt v nejbližším okolí. Také potok, který vsí protéká, nese jméno Złotucha (Zlatice). První potvrzené informace o hornících hledajících zlato v tomto regionu pocházejí ze 14. století. V církevních knihách se v té době objevuje informace o založení kostela sv. Vavřínce - patrona mj. horníků a hledačů nerostů. V novověku přestala být těžba zlata výnosná a jeho dobývání bylo ukončeno.

Za další rozvoj vděčí Dziwiszów své poloze u hlavní obchodní cesty mezi Jelenią Górą a Legnicą a také důlním pracím při těžbě železné rudy, olova a mědi. Dnes vesnička představuje oblíbený cíl výletů obyvatel nedaleké Jelenie Góry. Zvláštnímu zájmu se těší Łysa Góra, ze které se za dobrého počasí rozprostírá jedno z nejkrásnějších panorám celého pásma Krkonoš, Janowických Rudav a Kačavského pohorí. V zimě míří na Łysa Góra milovníci bílého dovádění, aby na dobře připravených svazích mohli sjíždět horské stráně.

In den alten Zeiten war Dziwiszów (dt. Berbisdorf) berühmt für seine Goldgewinnung. Bis heute zeugen davon die zahlreichen Spuren des Bergbaus aus vergangenen Epochen in Form von Gruben und Vertiefungen, die man in der Nähe finden kann. Selbst der Bach, der durch das Dorf fließt, heißt Zlotucha (übers. „Goldenbach“). Die ersten bestätigten Informationen über Bergarbeiter, die in dieser Region auf der Suche nach Gold waren, stammen aus dem 14. Jahrhundert. In den Kirchenbüchern gibt es Informationen über die Stiftung der Kirche des Heiligen Laurentius - dem Schutzpatron von u.a. Bergleuten und den Mineraliengravern. In der Neuzeit wird Goldbergbau nicht mehr bezahlt und deshalb hat man seine Gewinnung eingestellt.

Die weitere Entwicklung verdankt Dziwiszów seiner geographischen Lage, die auf die wichtigste Handelsroute zwischen Jelenia Góra (dt. Hirschberg) und Legnica (dt. Liegnitz) fällt und außerdem dem Bergbau und dem Abbau von Eisenerz, Blei und Kupfer. Heute ist das Dorf ein beliebtes Ausflugsziel der Einwohner Hirschbergs. Besondere Anziehungskraft hat der Berg Łysa Góra, von wo aus sich bei guten Wetterbedingungen ein wundervoller Ausblick auf das Riesengebirge, den Landeshuter-Kamm und das Katzbachgebirge erstreckt. Im Winter lockt die Blücher-Höhe Wintersportler, auf die sehr gut vorbereiteten Pisten, an.

Janówek

Janówek, w przeciwieństwie do sąsiednich wsi, nie ma dobrze opracowanych dziejów. Powodem może być fakt, że leżąc pomiędzy trzema bardzo starymi wsiami, sam pozostał małą osadą, w której nie było kościoła, a więc nie pojawił się w kronikach. Wieś wcześniej stała się silnym ośrodkiem reformacji, bowiem pierwszy odnotowany fakt w jej dziejach odnosi się do buntu chłopów, który wybuchł tu w latach 1588–89 i objął też okoliczne wsie. Trudne warunki naturalne powodowały, że większość mieszkańców musiała szukać środków do życia poza rolnictwem. Była to więc dość uprzemysłowiona, chociaż niewielka osada. Często zmieniali się właściciele Janówka. Pomimo ładnego położenia wieś nie przekształciła się w letnisko i nie budziła większego zainteresowania turystów. Podobnie wyglądała sytuacja po 1945 roku, spadła tylko nieco liczba mieszkańców, ale od lat jest ustabilizowana.

Oproti sousedním vsím nemá Janówek dobře zpracované dějiny. Důvodem může být skutečnost, že se svojí polohou mezi třemi velmi starými vesnicemi zůstal sám malou osadou, ve které nebyl kostel, takže se neocítl v kronikách. Ves se brzy stala silným střediskem reformace, poněvadž první zaznamenaný fakt v jejích dějinách se váže k rolnickému povstání, které zde vypuklo v letech 1588–89 a rozšířilo se i do okolních vsí. Kvůli těžkým přírodním podmínkám byla většina obyvatel nucena hledat obživu mimo zemědělství. Byla to proto poměrně hodně zprůmyslněná, i když jen malá osada. Vlastníci Janówek se často měnili. Přes hezkou polohu se ves neproměnila v letovisko a nebudila větší zájem turistů. Podobně situace vypadala po roce 1945, jen trochu poklesl počet obyvatel, ten je však již léta stabilní.

Janówek (dt. Johnsdorf) hat im Gegensatz zu den umliegenden Dörfern keine gut ausgearbeitete Geschichte. Der Grund ist wahrscheinlich der, dass es zwischen drei sehr alten Dörfern liegt und nur eine kleine Siedlung blieb, in der es keine Kirche gab und daher auch nicht in den Chroniken erscheint. Das Dorf wurde recht früh zu einem starken Zentrum der Reformation, denn die ersten erfassten Fakten beziehen sich auf den Bauernaufstand, der hier in den Jahren 1588–89 ausbrach und die umliegenden Dörfer umfasste. Die schwierigen natürlichen Bedingungen haben verursacht, dass sich die meisten Bewohner andere Mittel als die Landwirtschaft zum Überleben suchen mussten. Es war daher eine ziemlich industrialisierte, jedoch kleine Siedlung. Janówek wechselte oft seine Besitzer. Trotz der schönen Lage hat sich das Dorf nicht in einen Urlaubsort verwandelt und nicht viel Interesse für den Touristen geweckt. Ähnlich sah die Situation nach dem Jahre 1945 aus, nur die Einwohnerzahl ist leicht gesunken, jedoch seit Jahren stabil.

Płoszczyna

Płoszczyna jest niewątpliwie starą osadą, ale nigdy nie odgrywała istotniejszej roli w dziejach regionu. Od dawna istniało tu osadnictwo, o czym świadczy zachowane grodzisko pod Przełęczą Chrośnicką. Pierwsza wzmianka z 1305 roku mówi już o wsi i wydobywaniu złota w jej okolicy. Przypuszcza się, że chodzi tu o roboty prowadzone na Stromcu. Wydobywanie rozpoczęło prawdopodobnie w drugiej połowie XIII wieku, a zakończono chyba w pierwszej połowie XIV wieku. Szczytowy rozwój wsi miał miejsce w pierwszej połowie XIX wieku, potem nasilił się stopniowy, znaczny spadek liczby ludności. Po upadku tkactwa chałupniczego wieś znacznie wyludniła się, a nie rozwinął się tu żaden przemysł ani inne rzemiosło, które mogło stać się źródłem utrzymania ludności. Po 1945 roku Płoszczyna zachowała rolniczy charakter.

Płoszczyna je osada nepochybně stará, nikdy však nehrála významnější roli v dějinách regionu. Odedávna zde bylo osídlení, což potvrzuje zachované hradiště pod Chrośnickým průsmykem. První zmínka z roku 1305 už mluví o vesnici a těžbě zlata v jejím okolí. Připouští se, že se tu jedná o práce vedené na hoře Stromiec. Těžba započala pravděpodobně v druhé polovině 13. století a byla ukončena asi v první polovině 14. století. Největší rozvoj ves zaznamenala v první polovině 19. století, později však zesílil postupný, výrazný pokles počtu obyvatelstva. Po úpadku domácího tkalcovství se ves výrazně vyludnila a ani se zde nerozvinul žádný průmysl nebo jiná řemesla, která by se pro obyvatelstvo mohla stát zdrojem obživy. Po roce 1945 si Płoszczyna uchovala zemědělský ráz.

Płoszczyna

Płoszczyna (dt. Flachenseiffen) ist zweifellos eine alte Siedlung, jedoch spielte sie nie eine größere Rolle in der Geschichte der Region. Es gab hier seit Langem eine Besiedlung, worauf die erhaltene Burg am Gebirgspass Przełęcz Chrośnicka hinweist. Das erste Mal wird das Dorf im Jahre 1305 erwähnt und es wird über die Goldgewinnung in der Umgebung berichtet. Es wird angenommen, dass es sich hier um die, auf dem Berg Stromiec durchgeführten, Arbeiten handelt. Der Bergbau begann vermutlich in der zweiten Hälfte des 13. Jahrhunderts und dauerte wahrscheinlich bis in die erste Hälfte des 14. Jahrhunderts an. Die höchste Entwicklungsstufe hat das Dorf in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts erreicht, danach ist die Bevölkerungszahl deutlich gesunken. Mit dem Niedergang der Heimweberei hat sich das Dorf deutlich entvölkert, denn es hat sich weder Industrie noch Handwerk entwickelt, was der Bevölkerung als Einkommensquelle hätte dienen könnten. Nach 1945 hat sich Płoszczyna landwirtschaftlich entwickelt.

Siedlęcín

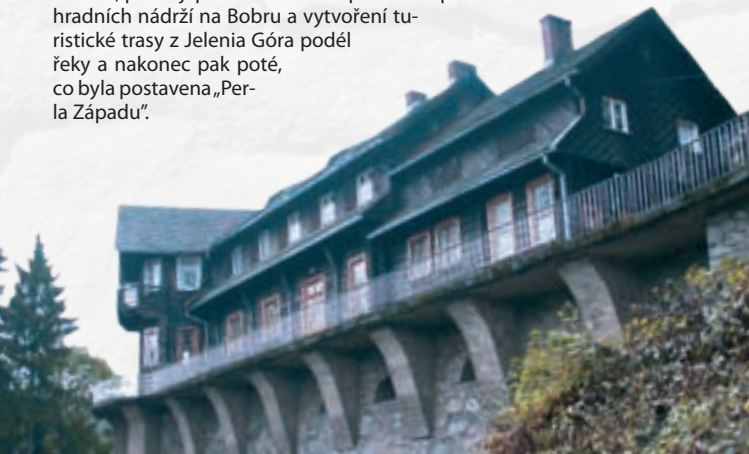

W dokumentach po raz pierwszy Siedlęcín pojawił się w 1305 roku, wymieniony w księdze czynszowej biskupstwa wrocławskiego, jako wieś posiadająca kościół i to dość bogato uposażony w ziemię. Była to wieś rycerska, o czym świadczy zachowana siedziba właściciela. Przypuszczano, że mógł to być sam książę Henryk I Jaworski lub jeden z dostojników jego dworu. W 1521 roku jako właścicieli wieży wymieniano ród Schaffgotschów. Dalsze dzieje wsi są dość niejasne. Wiadomo, że ucierpiała podczas wojny 30-letniej, m. in. podczas przemarszu lisowczyków w listopadzie 1622 roku. W dobrach hrabstwa Schaffgotschów wieś pozostawała w latach 1732–1945. W 1742 roku zbudowano we wsi drewniany ewangelicki dom modlitewny. Już w pierwszej połowie XIX wieku Siedlęcín był celem wędrowek turystów i mieszkańców Jeleniej Góry. W drugiej połowie docierano tu często powozami lub pieszo przez Gapy. Większą popularność wśród turystów Siedlęcín uzyskał po wybudowaniu w 1906 roku linii kolejowej wraz ze stacją Jeleniej Góry do Lwówka Śląskiego, a potem po utworzeniu w latach 20-tych jezior zaporowych na Bobrze i zbudowaniu trasy turystycznej z Jeleniej Góry wzdłuż rzeki, wreszcie po wznieśieniu „Perły Zachodu”.

Siedlęcín

V dokumentech se Siedlęcín poprvé objevuje v roce 1305 v knize pachtů vratislavského biskupství jako vesnice, která má kostel a to s poměrně bohatým vlastnictvím zemí. Byla to rytířská ves, což potvrzuje zachovalé sídlo vlastníka. Mělo se za to, že jím mohl být samotný kníže Jindřich I. Javorský nebo jeden z jeho dvorních hodnostářů. V roce 1521 se jako vlastník věže uvádí rod Schaffgotschů. Pozdější dějiny vsí jsou poměrně nejasné. Je známo, že utrpěla škody za třicetileté války, mj. během pochodu lisovčků přes ves v listopadu 1622. V majetku hrabství Schaffgotschů byla ves v letech 1732–1945. V roce 1742 byl zde postaven dřevěný evangelický dům modlitby. Už v první polovině 19. století se Siedlęcín stal cílem putování turistů a obyvatel Jeleníaj Góra. Ve druhé polovině se sem často dostávali na povozech nebo pěšky přes Góra Gapy. Větší oblibu mezi turisty si Siedlęcín získal v roce 1906 po zavedení železniční tratě z Jelenia Góra do Lwówek Śląski a vybudování zdejší stanice, později pak ve 20. letech po vzniku přehradních nádrží na Bobru a vytvoření turistické trasy z Jelenia Góra podél řeky a nakonec pak poté, co byla postavena „Perla Západu“.

Siedlęcín (dt. Boberrührsdorf) wurde 1305 zum ersten Mal im Mietbuch des Breslauer Bistums erwähnt, nämlich als ein Dorf, das im Besitz einer Kirche mit recht hohem Landanteil ist. Es war ein ritterliches Dorf, worauf der erhaltene Sitz des Eigentümers hinweist. Es wurde vermutet, dass es Heinrich I. von Schweidnitz oder einer seiner Hofwürdenträger sein konnte. Im Jahre 1521 wurde die Familie Schaffgotsch als Eigentümer des Turmes genannt. Die weitere Geschichte des Dorfes ist ziemlich unklar. Es ist bekannt, dass es durch den Dreißigjährigen Krieg Schaden erlitt, u.a. beim Durchmarsch der Lisowski Kosaken im November 1622. Das Dorf blieb im Besitz der Familie Schaffgotsch in den Jahren 1732–1945. Im Jahre 1742 wurde ein hölzernes evangelisches Gebetshaus im Dorf errichtet. Bereits in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts war Siedlęcín Ausflugsziel für Touristen und Einwohner Hirschbergs. In der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts kam man oft mit dem Wagen hierher oder zu Fuß über den Berg Gapy. Siedlęcín hat sich bei Touristen besonders ab dem Jahre 1906 beliebt gemacht, als eine Eisenbahnlinie im Dorf gelegt wurde, die von Hirschberg nach Löwenberg in Schlesien führte, und im Dorf ein kleiner Bahnhof entstand. Hinzu kamen später die in den zwanziger Jahren errichteten, Staudämme auf dem Bober See und der Bau einer touristischen Route von Hirschberg entlang des Flusses, und über den sog. Hügel „Perlen des Westens.“

Wrzeszczyn

Malownicza wieś położona w pięknym zakątku na prawym brzegu Bobru w głębokiej dolinie wspinającej się pomiędzy wysokimi skalami na północ i górą Cichoń, na południe opadającej stromo ku rzecze przeciętej u jej wylotu zaporą Jeziora Wrzeszczyńskiego. Dawniej przez wieś przechodziła lokalna szosa z Siedlęcina do Barcinka, ale po zniszczeniu mostu po 1945 roku dojazd jest możliwy tylko od strony Siedlęcina, ponieważ korona zapory nie jest przejezdna. Zabudowania Wrzeszczyna są rozciągnięte wzdłuż drogi i leżą na wysokości 200–300 metrów. Cała wieś liczy około 20 domów. Wrzeszczyn leży na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. W dolnej części miejscowości znajduje się powstała w latach 1926–1927 elektrownia wodna, w której jako pierwszej na Śląsku zamontowano turbiny systemu Kaplana. Z zapory bardzo ładny widok na przełom Bobru i Jezioro Wrzeszczyńskie. W roku 1962 we Wrzeszczynie kręcony był film „Zerwany Most” w reżyserii Jerzego Passendorfera z Tadeuszem Łomnickim w roli głównej.

Malebná ves ležící v krásném koutu na pravém břehu řeky Bóbr v hlubokém údolí, které se rozkládá mezi vysokými skalami s horou Cichoń na severu, zatímco na jihu klesá strmě k řece na konci protnuté wrzeszczynskou přehradou. Dříve vsí vedla místní cesta ze Siedlęcín do Barcinek, ale po zničení mostu po roce 1945 je možné dojet pouze od Siedlęcín, poněvadž korona přehradní hráze není průjezdná. Wrzeszczynská zástavba se táhne podél silnice a leží v nadmořské výšce 200–300 metrů. Celá ves čítá asi 20 domů. Wrzeszczyn leží na území Chráněné krajinné oblasti Údolí Bobru. V dolní části vesnice se nachází vodní elektrárna pocházející z let 1926–1927, ve které byly poprvé ve Slezsku instalovány Kaplanovy turbíny. Od přehrady je velice hezký pohled na zlom Bobru a Jezioro Wrzeszczyńskie. V roce 1962 se ve Wrzeszczynu natáčel film „Zerwany Most“ („Stržený most“) v režii Jerzy Passendorfer a v hlavní roli s Tadeusz Łomnicki.

Das malerische Dorf liegt in einer wunderschönen Ecke am rechten Ufer des Flusses Bober in einem tiefen Tal zwischen hohen Felsen und dem Berg Cichoń im Norden und beugt sich tief gen Süden dem, mit dem Staudamm endenden, Boberrullerdorfer See. Früher verlief hier eine Straße, die von Siedlęcín nach Barcinek führte, seit der Zerstörung der Brücke nach 1945 ist sie jedoch nur von Siedlęcín aus zu erreichen, weil die Dammkron nicht passierbar ist. Die Gebäude in Wrzeszczyn (dt. Boberullerdorf) breiten sich entlang der Straße aus und liegen auf einer Höhe von 200-300 Metern. Das ganze Dorf besteht aus etwa 20 Häusern. Wrzeszczyn liegt im Bober-Tal Landschaftspark. Im unteren Teil des Dorfes befindet sich, das in den Jahren 1926–1927 errichtete Wasserkraftwerk, in dem, als erste in Schlesien, die Kaplan-Turbine installiert wurde. Vom Damm aus hat man einen sehr schönen Ausblick auf den Fluss Bober und auf den Boberrullerdorfer See. Im Jahre 1962 wurde in Wrzeszczyn der Film „Zerwany Most“ („Zerstörte Brücke“) von Jerzy Passendorfer, mit Tadeusz Łomnicki in der Hauptrolle, gedreht.

Szlaki turystyczne w Gminie Jeżów Sudecki

Szlak
niebieski
E3

PTTK

Szlak żółty

Obok „Wieży Krzywoustego” w Jeleniej Górze wchodzimy na szlak żółty i dochodzimy do **Cudownego Źródłka**. Następnie mijamy ruiny papierni i wzdłuż Bobru – **Borowym Jarem** dochodzimy do elektrowni wodnej **Bobrowice III**, po prawej stronie rzeki znajduje się zakole Bobru zwane „**Koniec świata**” i grupa skalna „**Stare zamczysko**” z punktem widokowym na przełom Bobru, dochodzimy do **Perły Zachodu** – gościńca PTTK nad Jeziorem Modrym. Po chwili odpoczynku obok elektrowni wodnej **Bobrowice I** i **Bobrowice II** dochodzimy do miejscowości **Siedlęcín**. Po kilkadziesiąt metrów skręcamy za znakami żółtymi w lewo a następnie w prawo. Po chwili dochodzimy do rzeki Bóbr i idąc jej lewym brzegiem, wzdłuż **Jeziora Wrzeszczyńskiego**, dochodzimy do **elektrowni wodnej Wrzeszczyn**. Po przejściu przez tamę dochodzimy do pętli autobusowej MZK, linii nr 5, skąd można wrócić do Jeleniej Góry.

Szlak zielony

SZLAK ZAMKÓW PIASTOWSKICH

Przy „Wieży Krzywoustego” w Jeleniej Górze wchodzimy na szlak zielony. Po lewej stronie mijamy **Górę Siodło** (464 m. n.p.m.), na której znajduje się skałka granitowa „**Urania**”. Dalej idąc za zielonymi znakami, mijamy po prawej stronie skałę **Trafalgar** i dochodzimy do szlaku żółtego, który doprowadza nas do **Perły Zachodu** – gościńca PTTK nad **Jeziorem Modrym**. Po chwili odpoczynku obok elektrowni wodnej **Bobrowice I** i **Bobrowice II** dochodzimy do miejscowości **Siedlęcín**, po przejściu przez most nad rzeką Bóbr dochodzimy do **Wieży Książęcej**. Po jej zwiedzeniu wchodzimy na szlak zielony, którym dochodzimy do **gotyckiego kościoła pw. św. Mikołaja** i **barokowego kościoła Najświętszej Marii Panny Nieustającej Pomocy**. Szlak zielony odbija w lewo, a my idziemy główną ulicą wsi do przystanku PKS i MZK (Przy Krzyżu), skąd można wrócić do Jeleniej Góry.

Wędrówkę rozpoczynamy przy leśniczówce w **Płoszczynie**, idąc w stronę wsi. Skręcamy w lewo w drogę leśną i po ok. 1000 m docieramy do wybieżysk wapiennych oraz dobrze zachowanych **pieców wapienniczych**, na północnym zboczu **góry Wapienna** (507 m n.p.m.). Po obejrzeniu obiektu wracamy na drogę asfaltową i dalej wędrujemy do Płoszczyny niebieskim szlakiem, na skrzyżowaniu dróg skręcamy w prawo i przechodzimy przez wieś, wzdłuż **potoku Ochotnica**. Następnie skręcamy w lewo za znakami i dochodzimy do cmentarza i dalej drogą polną docieramy do drogi leśnej (utwardzonej), gdzie napotykamy ścianę dawnych kamieniołomów. Dalej wędrujemy szlakiem niebieskim, idąc do góry napotykamy po lewej stronie wąską ścieżkę, która prowadzi do **średniowiecznego Grodziska** z XII wieku.

Wracamy na szlak, idąc w górę dochodzimy do **Przełęcz Chrośnickiej** (561 m n.p.m.), następnie schodzimy do czarnego szlaku rowerowego, podążamy dalej do wsi **Chrośnica**. Po przejściu **Chrośnickiego Potoku** skręcamy w prawo i dochodzimy do gotyckiego kościoła pw. św. Jadwigi. Przy kościele znajduje się 5 krzyży pojednania (krzyże pokutne). Dalej wędrując w górę, mijamy samotne gospodarstwo po lewej stronie szlaku i dochodzimy do szlaku żółtego, który przecinamy i przechodzimy obok grupy skalnej „**Czarcia ambona**” oraz wzniesienia „**Leśniak**” (677 m n.p.m.). Schodząc, mijamy miejsce wypoczynku Koła Łowieckiego „**Darz Bór**” z ołtarzem polowym oraz grupę skalną „**Sołtysie Skały**”, idąc w górę wśród skał granitowych, dochodzimy do punktu widokowego **Okole** (714 m n.p.m.). Schodzimy w dół nadal szlakiem niebieskim. Po chwili wychodzimy z lasu, widząc w oddali **pasmo Karkonoszy**. Poprzez łąki docieramy do Chrośnicy i nadal szlakiem niebieskim, podchodzimy po zboczu **Łysej Góry**. Idąc dalej szlakiem niebieskim, dochodzimy do górnej części wsi **Dziwiszów**. Szlak niebieski odbija w lewo, a my idziemy w dół wsi do pętli autobusów MZK, skąd można wrócić do Jeleniej Góry.

Szlaki rowerowe w Gminie Jeżów Sudecki

1,9km

Jeżów Sudecki - Płoszczyna Górna

odcinek łącznikowy

Przebieg: Szlak zaczyna się na skrzyżowaniu drogi asfaltowej, biegnącej z **Jeżowa Sudeckiego** na **Szybowisko**, tuż za tablicą drogową określającą koniec strefy terenu zabudowanego i utwardzonej drogi polnej, wiodącej pod **Stromcem** w kierunku **Płoszczyny**. Jest to droga bardzo widokowa przebiegająca w terenie otwartym przez pola uprawne. Od granicy lasu szlak prowadzi w dół i kończy się na drodze asfaltowej, w pobliżu przystanku PKS w **Płoszczynie Górnej**.

2,5km

Chrośnica - Rozdroże Pod Łysą Górą

odcinek łącznikowy

Przebieg: Początek w **Chrośnicy** na skrzyżowaniu szlaku niebieskiego z drogą asfaltową. Razem ze szlakiem niebieskim przekraczamy mostek na **Chrośnickim Potoku** i jedziemy drogą gruntową w górę w kierunku lasu. Droga szutrowa wiedzie prosto, a szlak niebieski odbija w prawo do góry w kierunku **Przełęczy Chrośnickiej (561 m. n.p.m.)**. Jadąc prosto, wznosimy się i dojeżdżamy do skrzyżowania leśnych dróg. Po lewej stronie ogrodzony obszar leśny. Skracamy w lewo, droga łagodnie wznosi się. Mijamy śródleśną polanę i po chwili wyjeżdżamy z lasu w dół. Tu spotykamy szlak koloru żółtego – „**Srebrną Obwodnicę**” Jeżowa Sudeckiego. W lewo prowadzi ona przez **Łysą Górę (707 m n.p.m.)** do Mikrostacji sportów zimowych i letnich „**Łysa Góra**”, zarządzanego przez stowarzyszenie „**Aesculap**”, natomiast w prawo w dół do rowerowego szlaku zielonego – „**Obwodnica Jeleniogórska**” i **Dziwiszowa**.

2,9km

Jeżów Sudecki - Szybowisko

odcinek łącznikowy

Przebieg: Szlak zaczyna się na skrzyżowaniu dróg przy zakładach szybowcowych i prowadzi drogą asfaltową przez wieś do góry w kierunku **Szybowiska (Góra Szybowcowa)**. Po lewej stronie mijamy „**Dom Gwarków**” – dawną karcznię górniczą, uważaną za jeden z najstarszych drewnianych budynków w Sudetach. Szlak wiedzie dobrą drogą asfaltową, ciągle w górę. Różnica wysokości na całym odcinku 2,9 km wynosi 160 m. Przy tablicy drogowej określającej koniec terenu zabudowanego odbija w lewo czarny odcinek łącznikowy do **Płoszczyny**. Tu tablica informacyjna z mapą i schematem szlaków. Nasz szlak zaś prowadzi krętą drogą przez otwartą przestrzeń, by osiągnąć **Szybowisko**. Tu bar restauracyjny oraz miejsca noclegowe. Szybowisko jest jednym z najpiękniejszych punktów widokowych na Kotlinę Jeleniogórską i otaczające je pasma górskie: **Karkonosze**, **Rudawy Janowickie**, **Góry Kaczawskie** i **Góry Jizerskie**. Naprzeciw restauracji, „**Hexa 69**” tablica z mapą i schematem szlaków rowerowych. Ciąg dalszy trasy na stronie www.jezowsudecki.pl.

33,9km

wokół Jeżowa Sudeckiego Obwodnica Srebrna

wokół Jeżowa Sudeckiego

Przebieg: Start przy **Urzędzie Gminy Jeżów Sudecki** przy ul. Długiej 63. Tu przy przystanku MPK tablica z mapą i schematem szlaków rowerowych. Szlak wiedzie w dół, by skręcić w lewo w ul. Krętą. Na pierwszym skrzyżowaniu skręcamy w prawo w kierunku **Jeleniej Góry**. Jedziemy przez osiedle domów jednorodzinnych. Dojeżdżamy do **Kościółka pw. św. Michała Archaniola** (po lewej stronie i ogródków działkowych po prawej stronie), do końca ul. **Polnej**, przed nami budynki osiedla Zabobrze, i na skrzyżowaniu skręcamy w lewo w ul. **Graniczną** z pięknym widokiem na Karkonosze. Wyjeżdżamy na niezabudowaną przestrzeń i na skrzyżowaniu z ul. **Graniczną** skręcamy w lewo. Jedziemy drogą polną stanowiącą granicę pomiędzy Gminą Jeżów Sudecki a miastem Jelenia Góra. Ciąg dalszy trasy na stronie www.jezowsudecki.pl.

odcinek łącznikowy

Czernica - Jezioro Pilchowickie

7,2km

Przebieg: Łącznik rozpoczyna się w **Czernicy** na skrzyżowaniu dróg prowadzących do **Strzyżowca**, do **Płoszczyny** i do **Janówka**, obok wieży dawnego kościoła protestanckiego. Po lewej na wzgórzu widzimy kościół **pw. św. Michała Archaniola**. Jedziemy w kierunku **Strzyżowca**, mijamy po lewej stronie **Pałac w Czernicy**. Na najbliższym skrzyżowaniu skręcamy w prawo, przez most i zaraz w lewo, obok świetlicy. Dalej prosto drogą asfaltową przed **remizą OSP** skręcamy w lewo. Droga wspinia się w górę i za chwilę jedziemy wśród pól uprawnych, mając wkoło okrężny widok. Po prawej widzimy dolinę Bobru z miastem **Wleniem**, a po lewej stronie w oddali widzimy panoramę **Karkonoszy** z widocznym na pierwszym planie zalesionym wzniesieniem **Skowron**, dalej w głębi **Wapienną** i następnie dalej **Gapy**. Dojeżdżamy do samotnie stojących lip, a przy nich krzyża pokutnego. Dalszy ciąg trasy na stronie www.jezowsudecki.pl.

Trasy spacerowe w Gminie Jeżów Sudecki

1 Wokół Jeziora Wrzeszczyńskiego

Wieża Książęca w Siedlęcinie – dalej, prawym brzegiem Bobru, razem ze szlakiem rowerowym ER-6 do zapory elektrowni wodnej we Wrzeszczynie. Koroną zapory przechodzimy na drugą stronę rzeki i idziemy szlakiem żółtym i niebieskim do ich rozwidlenia, a następnie żółtym, lewym brzegiem jeziora do drogi asfaltowej, w lewo przez most na Bobrze do parkingu przy Wieży Książęcej w Siedlęcinie.

2 Od wieży do wieży

Wariant I – Borowy Jar

Początek na drodze – trakcie pieszo-rowerowym pod wieżą widokową na **Wzgórzu Bolesława Krzywoustego** w Jeleniej Górze (tzw. Grzybek). Idziemy szlakiem żółtym i jednocześnie szlakiem rowerowym ER-6 nad lewym brzegiem Bobru, pod monumentalnym mostem kolejowym, mijając „Cudowne Źródło”, ruiny papierni oraz elektrownię wodną Bobrowice III, dochodzimy do Jeziora Modrego i gościńca PTTK „Perła Zachodu”. Dalej szlakiem żółtym i zielonym drogą asfaltową w dół obok Elektrowni Bobrowice I i Bobrowice II, do mostu na Bobrze, przechodzimy przez rzekę i idziemy w lewo do Wieży Książęcej w Siedlęcinie.

Wariant II – Ścieżką poetów

Początek na drodze – trakcie pieszo-rowerowym pod wieżą widokową na **Wzgórzu Bolesława Krzywoustego** w Jeleniej Górze (tzw. Grzybek). Idziemy szlakiem żółtym i jednocześnie szlakiem rowerowym ER-6 nad lewym brzegiem Bobru, pod mostem kolejowym, dochodzimy do „Cudownego Źródła” i zaraz w lewo po schodach do góry dochodzimy do „Cesarskiego dębu” i dalej w prawo szlakiem zielonym dochodzimy do rozwidlenia dróg leśnych. Opuszczamy szlak zielony i skręcamy w prawo, jesteśmy na „Ścieżce poetów”. Dochodzimy znów do szlaku zielonego i idziemy dalej oznakowaną ścieżką do punktu widokowego na skale Trafalgar. Po obejrzeniu Jeleniej Góry i panoramy górskiej wracamy na zielony szlak, podążamy w dół do szlaku rowerowego ER-6 i szlaku żółtego. Dochodzimy do gościńca PTTK „Perła Zachodu” i Jeziora Modrego. Dalej drogą asfaltową obok Elektrowni Bobrowice I i Bobrowice II do mostu na Bobrze. Po przejściu przez most idziemy w lewo do Wieży Książęcej w Siedlęcinie.

szlak turystyczny	punkty orientacyjne
trasa rowerowa	skrzyżowania
rzeka	teren leśny
skała	teren miejski
miasto	kolej

3

Prawą stroną rzeki Bóbr: Siedlęcin – Gapy – Sośnik – Żółty Widok – Jelenia Góra.

Alternatywnym przejściem do ścieżki z Siedlęcina do Jeleniej Góry jest trasa spacerowa prawą stroną rzeki Bóbr przez **Wzgórze Gapy** – trasa oznaczona tablicami i kierunkowskazami informacyjnymi, prowadząca przez tereny leśne **Borowego Jaru**. Po drodze mijamy **Zamczysko** oraz liczne ciekawe formacje skalne. Na skale **Sośnik** funkcjonuje punkt widokowy z rozległą panoramą na Jelenią Górę, widoczne w oddali Rudawy Janowickie i Góry Kaczawskie. Kolejny interesujący krajobraz możemy zobaczyć na **Żółtym Widoku**. Teren sprzyja różnym formom aktywnego spędzania czasu na łonie natury, m.in. wspinaczka skałkowa czy nordic walking. Trasa spacerowa kończy się przy moście kolejowym przy ul. Podchorążych w Jeleniej Górze.

4 Poznajemy Góry Kaczawskie

Spacer rozpoczynamy w Chrośnicy przy Kościele pw. św. Jadwigi, gdzie można zobaczyć 5 krzyży pokutnych. Obok kościoła biegnie niebieski międzynarodowy szlak turystyczny E3, którym idziemy w górę. Nieco powyżej roztacza się doskonała panorama na Karkonosze i Rudawy Janowickie. Dochodzimy do skrzyżowania ze szlakiem żółtym, który prowadzi w kierunku wschodnim i ścieżką lekko wznoszącą się w górę, nadal szlakiem niebieskim podchodzimy do podnóża Okoła, dalej mijając skałki „Leśniak” (677 m n.p.m.), „Mszak” i „Sołtysie Skały” osiągamy szczyt – Okole (714 m n.p.m.) to najwyższe wzniesienie w północnym Grzbiecie Gór Kaczawskich. Po obejrzeniu rozległej panoramy i krótkim wypoczynku schodzimy nadal szlakiem niebieskim na bezimienną przełęcz i dalej drogą leśną na łagodne bezleśne zbocze Okoła, skąd panorama na pasmo Chrośnickie Kopy na pierwszym planie, a za nimi Karkonosze. Szlakiem niebieskim schodzimy po otwartym terenie do drogi asfaltowej, szlak po chwili odchodzi w lewo w kierunku Łysej Góry, a my idziemy w dół drogą asfaltową i docieramy do okolic Kościoła pw. św. Jadwigi.

Gastronomia

Restauracja „Perła Zachodu”

Siedlęcín, ul. Perła Zachodu 1
tel. 757 523 049,
510 200 030, 509 841 000

Restauracja „Hexa-66”

Góra Szybowcowa, Jeżów Sudecki,
ul. Szybowisko 1
tel. 757 132 072, 509 156 660

Restauracja „Lot”

Jeżów Sudecki, ul. Długa 61
tel. 607 106 100

Bar „Chatka Niedźwiadka”

Dziwiszów, ul. Karkonoska 24
tel. 501 175 785

„Łysa Góra” Sp. z o.o.

Bar na Stoku, Łysa Góra,
Dziwiszów 97 A
tel. 757 139 200

„Łysa Góra” Sp. z o.o.

Bar Łysa Góra, Dziwiszów 97 A
tel. 757 139 200

Bar u Grubego

Janówek 1 B
tel. 757 139 876, 605 670 472

Restauracja „Ironia Smaku”

Siedlęcín, ul. Perła Zachodu 2
58-508 Jelenia Góra 14
tel. 726 662 798

Agroturystyka Pokoje gościnne

Jeżów Sudecki

„Pod Srebrną Górą”

Agata i Zbigniew Wolak, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Długa 125
tel. 757 133 454, tel. 695 435 024
www.srebrna-gora.pl, agatawolak@interia.pl

„Agro Relaks”

Adam Dudek, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Leśna 4, tel. 507 148 918

Szybowisko Aeroklub Jeleniogórski

Małgorzata i Jacek Wiśniewscy, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Szybowisko,
tel. 757 132 555, 605 036 522, www.goraszybowcowa-wkarkonoszach.pl

„Pod Górą Szybowcową”

Joanna Dudek, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Lipowa 4
tel. 757 132 646, 507 196 668
asia.dudek04@wp.pl, www.asia.jezowsudecki.pl

„Lot”

Joanna i Ireneusz Dudek, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Długa 61
tel. 757 132 258, 607 106 100, www.restauracjalot.pl

„BABAJAGA”

Alina Wrzcionowska, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Ogrodowa 9a
tel. 696 484 398, 662 090 792, www.babajaga.wkarkonoszach.pl

„Cztery pory roku”

Irena i Krzysztof Strzeszewscy, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Długa 101
tel. 795 826 985, 600 586 419, 600 077 104
www.noclegi-jezow-sudecki.pl
kontakt@noclegi-jezow-sudecki.pl

„Dom Ogrodnika”

Alicja Gärtner, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Ogrodowa 6
tel. 511 822 099, www.domogrodnika.eu, dom@domogrodnika.eu

Czernica

„U Bożenki”

Bożena i Wojciech Bargieł, 58-521 Jeżów Sudecki, Czernica 108
tel. 757 122 123

„Gościniec Kasztelan”

Państwo Magdalena i Łukasz Kasztelan
58-521 Jeżów Sudecki, Czernica 5, tel 502 205 662

Dziwiszów

„Łysa Góra”

Elżbieta Kłosowska, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 88
tel. 757 649 345, 603 954 845, www.agroturystykałysagora.pl

„Ulima”

Sylvia i Mariusz Moskal, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 40
tel. 757 532 984, 695 030 700,
www.ulima.com.pl, ulima@ulima.com.pl

Dziwiszów

„Siedlisko Sztuki”

Renata Górna, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 148
tel. 757 139 055, 513 187 777
www.koniador.pl, info@siedliskoarte.pl

„Złotucha”

Sylvia i Mirosław Łozowscy, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 23
tel. 757 139 149, 609 039 333, www.zlotucha.pl, zlotucha@vp.pl

„U Boryny”

Anna Borecka, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 91
tel. 757 137 185, 502 825 643

„U Cesi”

Celina Lewaszkiewicz, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 86
tel. 757 137 179

„Zielone Wzgórze”

Anna i Piotr Konieczniński
58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów ul. Zielone Wzgórze 9
tel. 888 629 337, 888 629 338
www.zielonewzgorze.agro.pl, pokoje@zielonewzgorze.agro.pl

„U Dziada”

Dariusz Cymerman, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 159
tel. 757 535 129, 513 321 885
www.agroturystykaudziada.dobrynocleg.pl

Łysa Góra SNIKS „Aesculap”

58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów – Łysa Góra
tel. 757 139 200, 603 759 293
www.aesculap.com.pl, aesculap@interia.pl

MAGO

Małgorzata Borowska, Dziwiszów 35, 58-508 Jelenia Góra 14
tel. 508 370 735, malbor@wp.pl

„Pokoje Gościnne Pod Dębami”

Joanna i Wojciech Mroczko, Dziwiszów 184 A, 58-508 Jelenia Góra 14
tel. 607 196 097
pokojegoscinnepoddebami@gmail.com
web.facebook.com/NoclegiPodDebami

„Koniador”

Zdzisław Górny, 58-508 Jelenia Góra 14, Dziwiszów 148
tel. 757 139 055, 602613 595, www.koniador.pl, info@siedliskoarte.pl

Siedlęcın

„Perła Zachodu”

Beata Gudyka, Siedlęcın, ul. Perła Zachodu 1, 58-508 Jelenia Góra 14
tel. 757 523 049, 510 200 030, 509 841 000
www.perlazachodu.pl, schronisko@perlazachodu.eu

„U Gosi”

Małgorzata Beresińska, Siedlęcın, ul. Polna 5, 58-508 Jelenia Góra 14
tel. 757 137 537, 667 268 841

Wrzeszczyn

„Kowalowe Skąły”

Agata Kowal-Ruschil, 58-508 Jelenia Góra, Wrzeszczyn 25a
tel. 757 524 482, 502 252 730, fax 757 137 692
www.kowaloweskalyl, kowalruschil@gmail.com

Gmina Jeżów Sudecki

58-521 Jeżów Sudecki
ul. Długa 63
tel. 757 132 254 (-255, -257)
www.jezowsudecki.pl

Gmina Paseky nad Jizerou

Paseky 242
Paseky nad Jizerou 512 47
tel. 481 522 012, fax 481 523 638
www.paseky.cz

Gmina Vierkirchen

Melaune 54
02894 Vierkirchen
tel. 035827/70269,
fax 035827/700621
www.vierkirchen.com

Wydawca: Gmina Jeżów Sudecki ul. Długa 63, 58-521 Jeżów Sudecki
Teksty: Marcin Papaj, Urząd Gminy Jeżów Sudecki, **Konsultacja:** Andrzej Mateusiak, Adam Rodziewicz
Zdjęcia: Gmina Jeżów Sudecki, Radosław Pelisiak, **Autor rycin:** Stanisław Firszt
ISBN 978-83-62021-92-5

Projekt "Współpraca Gmin Partnerskich w tradycji i kulturze dwóch narodów" jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa w ramach Interreg V- A Republika Czeska - Polska 2014-2020.